

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1991/48

KARAR NO : 1991/49

ÖZET: Mahkeme kararıyla müştereken ve müteselsilen sorumluluğuna karar verilen belediye'ye karşı, borcun tamamını ödiyen Denizcilik Bankası T.A.O.'na halefi yet yoluyla açtığı rücuen tazminat dava sının adli yargı yerinde görülmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Denizcilik İşletmesi Genel Müdürlüğü

Karşı taraf: İstanbul Belediye Başkanlığı

O L A Y : Muhtelif şirketler tarafından ihfal edilen yanıcı ve patlayıcı maddelerin davacı işletme tarafından İstanbul Limanındaki tahmil ve tahliyesi sırasında çıkan yangının belediyeye ait depoya da sirayet etmesi sonucu meydana gelen zararın tespit ve tahsili için sigortalıların haklarına halef olan Ak Sigorta A.Ş. tarafından, antrepo işleten sıfatıyla ve ardiye akdine dayanarak İstanbul Belediyesi ile İstanbul limanında tahmil, tahliye ve depolama tekeline sahip olan Denizcilik Bankası T.A.O.na karşı Ticaret Mahkemesinde açılan davada: İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi, 28.4.1980 gün ve E.1976/337, K.1980/123 sayılı mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu tespit edilen 276.157.22. lira zarardan dolayı (%10 faiz ve masraflarıyla birlikte) her iki kamu kurumunun müştereken ve müteselsilen sorumlu olduklarına karar vermiş ve bu ilam İstanbul 13 İcra Memurluğunun 1980/6424 sayılı dosyasıyla icraya konularak Denizcilik Bankası T.A.O.'dan toplan 501.471.75 TL'nin tamamı tahsil edilmiştir.

Türkiye Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlüğü 28.11.1986 tarihinde adli yargıda rücuen açtığı davada; belediyenin Çubuklu depolarında çıkan yangın tüm kusurun belediyede olduğundan bahisle, zarar karşılığı olarak ödedikleri miktardan ödeme tarihinden itibaren yasal faizi, masraf ve ücreti vekaletle birlikte belediyeden tahsilini istemektedir.

İstanbul 3. Asliye Hukuk Mahkemesi; 9.5.1985 gününde, E.1983/204, K.1985/223 sayılı: Davada sözü edilen yangının, yanıcı ve patlayıcı maddelerin depo depolarına taşınması sırasında meydana geldiğinin tartışmasız olduğu; davacı belediyenin bu tür maddeleri depolama görevinin 1580 sayılı Belediye Kanununa göre yapıldığı, bu Kanununun 15. maddesinin 7. fıkrası gereğince belediyenin gaz ve her türlü patlayıcı maddeler için depolar yapmak ve işletmekle yükümlü olduğu, bu görevi yapılırsa sırasında meydana gelen zararın kamu göreviyle ilgili bulunduğu, olağan bir hizmet kusuru bulunması sebebiyle davaya bakma görevinin idari yargıya ait olduğu belirtilerek ayrıca Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 25.12.1980 gün ve 5747/6078 sayılı ve Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 30.4.1984 gün ve 3478-4270 sayılı kararlarının da bu hususu teyid etmekte olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş; karar Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 14.10.1986 gün ve 6215-6056 sayılı kararında ortada adliye mahkemesinde çözümlenecek bir dava bulunmadığı belirtilip olayda 3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususu Bütçelerle İdare edilen Daireler ve Belediye sermayesinin tamamı Devlete ve Belediyeye yahut Hususi İdarelere ait

Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yoluyla Halli Hakkında Kanunun hükümlerinde uygulanamayacağı gerekçesine de yer vererek mahkeme kararını onamıştır.

Aynı istekle 28.11.1986 tarihinde idare mahkemesinde açılan davada İstanbul 4. İdare Mahkemesi, 13.12.1989 gün ve E.1986/1078, K.1989/1043 sayılı kararı da: 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde; idari dava türlerinin iptal davaları, tam yargı davaları ve genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak belirlendiği, aynı Kanunun 12. ve 13. maddelerinde de ilgililerin haklarını ihlal eden bir idari işlem veya eylem dolayısıyla idari yargı yerlerinde tam yargı davası açabilecekleri kuralına yer verildiği, olayda ise davacının davalı belediyenin doğrudan bir işlemi ya da eylemi sebebiyle zarara uğramasının sözkonusu olmadığı, mahkeme kararı gereğince belediyenin de kusurlu bulunması nedeniyle ödemekle yükümlü olduğu paranın bir rücu davasıyla istenilmesinin sözkonusu olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş, temyiz edilen karar İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.10.1991 gün ve E.1990/3431, K.1991/3911 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Dosya, davacı vekilinin 15.11.1991 günlü dilekçesi üzerine, 4.İdare Mahkemesi Başkanlığının 15.11.1991 gün ve 1986/1078 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Mustafa Şahin'in Başkanlığında, Şükrü Kaya Erol, Ekrem Serim, Alp Yüksel Fırat, Ahmet Çolakoğlu, İrfan Erdinç ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı 23.12.1991 günlü toplantıda, Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in özel hukuk ilişkisinden kaynaklanan davanın adliyargı yerinde çözümlenmesi gerektiği yolundaki sözlü ve yazılı düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

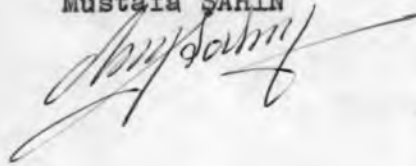
İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesince 28.4.1980 gün ve E.1976/337, K.1980/123 sayı ile, rücu davasına muhatap olan belediyenin söz konusu zarardan dolayı müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğuna karar verilmiş ve karar kesinleşmiştir. Ortada sorumluluk açısından kesin hüküm niteliğinde bir yargı kararı vardır. Bu yargı kararı uyuşmazlığı halletmiş olup, bu karara heksişçe uyulması zorunludur. Esasen bu yargı kararı uygulanmak suretiyle icra dairesince zararın tamamı müşterek ve müteselsil borçlulardan biri olan Denizcilik İşletmesinden (davacıdan) tahsil edilmiştir. Bu durumda Denizcilik İşletmesi Genel Müdürünün (davacının) ancak Borçlar Kanunu uyarınca bir rücu davası açma hakkı vardır. Davacı da bu nedenle aynı nitelikte bir dava açmak zorunda kalmıştır. Borçlar

göre Kanununa/hissesinde fazla tediye de bulunanın,diğerine rücu hakkı vardır. Bu itibarla, bu konuda davacı tarafından belediye aleyhine onun idari sorumluluğu öne sürülmek suretiyle bir idari dava olanağı kalmamıştır. Ayrıca olayda belediyenin idari davaya konu olabilecek bir işlemin bulunmadığı açıktır. Ortada bir "idari eylem" de yoktur. Davacı ile belediye arasında bir idari sözleşmenin ihlali de söz konusu değildir. İdari nitelikteki bir tam yargı davası açılmasına olanak sağlayacak koşullar gerçekleşmemiştir. Tam yargı davası açılması için zorunlu olan "bir uyumsuzluk yaratılmış bulunması" koşulu da olayda bulunmamaktadır. Diğere bir ifadeyle, belediyenin borcu bir kamu hizmetine ilişkin de olsa, bu borç ona dava yönünden bir kamu alacağı niteliği kazandırmaz. Zira müşterek ve müteselsil borçlu Denizcilik Bankası da bir kamu kurumu ve görevi kamu hizmeti olduğu halde borcu icra yoluyla takip ve tahsil edilmiştir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 1. maddesinde bu Kanunun Devlete, vilayete hususi idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsili için uygulanacağı öngörüldüğünden rücu tazminat alacağının da haksız iktisaptan doğan bir alacak niteliğinde bulunması nedeniyle bu davanın Borçlar Kanununun hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi, bu nedenle İstanbul 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 9.5.1985 gün ve 1983/204, K.1985/223 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 23.12.1991 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

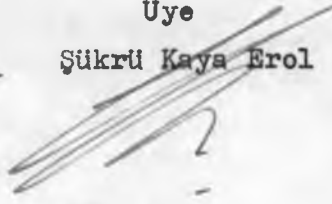
Başkan

Mustafa SAHİN

Üye

Şükrü Kaya Erol

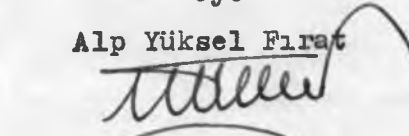
Üye

Ekrem Serim

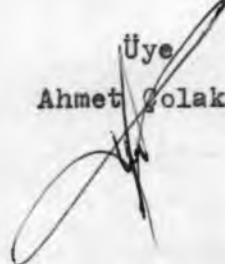
Üye

Alp Yüksel Fırat

Üye

Ahmet Çolakoğlu

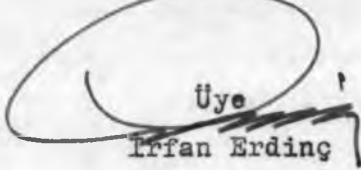
Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye

İrfan Erdinç

Üye

Osman Şimşek

